Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 30 Montgomery St.
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVIII. Ч. 202. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. СУБОТА, 24-го ЖОВТНЯ 1981 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK. SATURDAY, OCTOBER 24, 1981 No. 202. VOL. LXXXVIII.

Продовжено умову в справі втікачів до Канади

Вінніпег, Ман. (КУК). — Ще 20-го вересня 1979 року міністер іміграції і затруднення Рон Еткі в імені канадського уряду підписав умову з Комітетом Українців Канади в справі спонзорування втікачів до Канади. Ця умова була підписана на два роки, її термін вийшов цього року, але умову знову продовжено з неозначеним терміном.

Українські організації можуть спонзорувати втікачів або „самовиселенців", які хочуть прибути до Канади на постійне поселення. Цю умову також можна використати для тих, що прибули до Канади, а тепер не хочуть вертатися до Совєтського Союзу чи Польщі.

Використовуючи її в сучасну пору, Відділ КУК, філії організацій і парафії можуть причинитися до переселення українців „самовиселенців" з Польщі.

До Клівленду приїде молодь Чикаґо з концертом

Чикаґо, Ілл. (О.П.). — У Клівленді в суботу, 14-го листопада, молодь з Чикаґо дасть концерт, присвячений музичній творчості Володимира Івасюка.

Весною цього року молодь Чикаґо з великим успіхом дала концерт на пошану В. Івасюка. Про концерт преса писала так: „...Авдиторія була вщерть виповнена... Концерт тривав три години, з яких кожна хвилина була насолодою і хвилюючою радістю для любителів пісні Івасюка та українського фолкльору.

У концертовій програмі візьмуть участь: Українська Школа Балету і Народно-Сценічного Танцю при парафії свв. Володимира і Ольги, танцювальний ансамбль „Громовиця", дівоче тріо „Ґердан", професійна оркестра Чикаґо під кер. Наді Савин, а також чарівне сопрано Орисі Любинської з Торонто. Конферансьє — о. Петро Ґаладза.

Квитки можна набути наперед в українських крамницях та фінансових установах.

Округа УНСоюзу в Баффало відбула організаційні наради

Баффало, Н.Й.— В п'ятницю, 9-го жовтня ц.р., тут в залі Українського Народного Дому відбулися організаційні наради Окружного Комітету Відділів УНСоюзу місцевої Округи. Зборами провадила президія в складі: Роман Конотопський — предсідник і мгр Осип Гаврилюк — секретар.

Збори відкрив Р.Конотопський, привітав зібраних предсідників відділів та головного організатора Василя Оріховського.

Згідно з порядком нарад, перегляд організаційних здобутків зробив головний організатор, при чому склав подяку всім тим секретарям які причинилися до того, що Округа в 1980 році виконала свою квоту на 118 відсотків. Дальше головний організатор повідомив присутніх, що в цьому році Округа теж має поважні успіхи і ще треба доложити трохи зусиль, щоб і в цьому році Округа виконала свою квоту.

В дальшому головний організатор склав ґратуляції та подяку секретареві 360-го Відділу мґрові Осипові та його батькові мґр-ові Іванові Гаврилюкам за те, що вони обидва здобули в 1980 році 30 нових членів, та секретарці 127-го Відділу Марії Гаравус, яка здобула 18 членів.

У цьогорічній кампанії наступні секретарі приєднали членів: мґр Іван Гаврилюк (360)—14 членів, Марія Гаравус (127)—8 членів і по одному членові здобули Роман Свистун (40), Василь Шарван (127) і Степан Сидорович (299).

Головний організатор говорив також про загально союзові та громадські справи. Він порушив справу побудови дому для старших віком членів УНСоюзу, поінформував присутніх про

(Продовження на стор. 4-ій)

Франція висилає свої військові частини до Синаю

Вашінгтон. — У часі свого перебування у Вашінгтоні президент Франції Франсуа Міттеран повідомив офіційно, що французький уряд рішив вислати до 2,500 людей для зміцнення міжнародної військової формації в Синаї.

Ізраїль підготовляє останню фазу відтягнення своїх окупаційних відділів з Синаю і передання його під повну суверенність Єгипту. Згідно з договором трьох держав — ЗСА, Ізраїля та Єгипту у Кемп Дейвіді та на підставі пізніших домовлень, охорону Синаю після відтягнення ізраїльських військ перебере на себе міжнародна військова формація, до якої ЗСА пообіцяли принаймні 1,000 американських вояків.

Рішення Франції вислати своє військо до міжнародної формації в Синаї стало великим і основним переломом у цій справі. До того часу тільки ЗСА погодилися вислати свій більший контингент та доставити все потрібне технічне устаткування, а всі інші великодержави відтяглися з рішенням. Після рішення Франції таке саме рішення виніс уряд Великої Британії, а уряди Канади, Австралії, Нової Зеляндії висловили свою підтримку. Таким чином коло 10 держав візьме участь у тій міжнародній формації.

Вже раніше ЗСА пробували створити таку формацію при ОН, але тому рішуче спротивилася Москва, яка також відмовилася взяти будь-яку участь в ній. Таким чином Москва не лише унеможливила включити ОН, але також виелемінувала себе. Совєтський уряд також провадив завзяту акцію серед інших урядів щоб вони відмовилися від активної участи у формуванні охорони в Синаї. Тому дотепер тільки уряди Уруґваю, Колюмбії та Фіджі погодилися вислати свої військові контингенти. Після приступлення Франції ситуація зовсім змінилася.

Зміниться мабуть і характер та сила тієї охоронної міжнародної формації, як заповідають мілітарні експерти. В дотеперішніх домовленнях було сказано що та військова частина матиме 2,500 бійців. Тепер, після згоди Франції вислати приблизно таке число своїх вояків і давнішої згоди ЗСА вислати коло 1,000 своїх вояків та згоди інших країн вислати свої збройні контингенти, настали передумови для чисельного поширення тієї формації та для піднесення її технічного й бойового вивінування.

Місія ПВО в Москві дістала повні дипломатичні права

Москва. — Після перебування в Пекіні й Токіо лідер Палестинської Визвольної Організації (ПВО) Ясір Арафат прибув до Москви, де він зустрівся з генеральним секретарем КПСС Леонідом Брежнєвим, який повідомив його, що совєтський уряд надав місії ПВО, яка вже здавна перебувала в Москві, повні дипломатичні права. Після демонстраційних обіймів Брежнєв виголосив коротку промову, в якій ентузіястично підтримав ПВО, не згадуючи ні словом про її терористичну діяльність.

Піднесення станиці ПВО до ранґи повного дипломатичного представництва не лише є великим престижевим здобутком для Арафата, але також передвісником зміцненої совєтської підтримки для нього та поширеної співпраці між СССР і ПВО. Безпосередньо перед прибуттям до Москви Арафат побував в Пекіні й Токіо. В обидвох столицях приймали його найвищі державні достойники, включно з Денґ Шіяопінґом у Пекіні і прем'єром Зенком Сузукі в Токіо. Поїздка Арафата до Пекіну перед приїздом до Москви була вийнятково хитрим маневром, який дав змогу підкреслити Москві, що її курс відносно ПВО і ізраїльсько-палестинських відносин підтримують численні народи світу, навіть противники Москви. З другого боку це був поважний престижевий удар по Вашінґтоні і його політиці на Близькому Сході.

Після зустрічі з Брежнєвим і державного прийняття на Кремлі Арафат відбув пресову конференцію, на якій він виявив, що Москва готовиться загострити боротьбу на Близькому Сході та заанґажувати там свої поважніші сили. Смерть президента Єгипту Анвара ель-Садата з рук ісламських фанатиків захитала політичною системою, яку Садат співтворив при помочі Вашінгтону, і цю нову ситуацію намагається використати Москва, — твердять політики спостерігачі.

Папандреу заповідає великі зміни

Атени, Греція. — Негайно після заприсяження й формального перебрання посту прем'єра нового грецького уряду прем'єр Андреас Папандреу виголосив коротку заяву, що він отримав мандат від народу Греції, мандат перевести основні зміни в житті й політиці тієї країни та що він не має права того мандату не виконати.

В своїй заяві Папандреу наголосив, що він переведе основні зміни адміністративного та соціо-економічного порядку та заповів зміни в культурній ділянці. Міністром культури в його кабінеті стала славна грецька фільмова зірка Меліна Меркурі, яка активна в грецькому політичному житті вже довгі роки та завжди належала до гарячих прихильників Папандреу і його соціялістичної політики. Проти номінації Меркурі на пост міністра культури є поважні застереження з різних боків, мовляв, що вона некомпетентна тощо. Одначе загально вважають, що фактів не слід випереджувати і в практиці покажеться, наскільки добра фільмова артистка, якою є М.Меркурі, зможе виконати складні завдання міністра культури.

Добре враження викликав факт, що при зложенні присяги на біблію згідно з грецьким законом був присутній крім президента Константина Караманліса й інших державних достойників та їх родин ще архиєпископ Серафим, речник Святого Синоду Грецької Православної Церкви. Свою заяву Папандреу закінчив зверненням до членів свого кабінету, щоб вони зразу приступили до переведення в життя заповіджених плянів. В заяві, називаючи всі інші ділянки політики, які підляжуть негайним змінам, Папандреу зовсім поминув закордонну політику, питання американських баз, участи в НАТО тощо. На міністра закордонних справ вибрав Папандреу центристського політика Йоанніса Гаралямбопульоса.

Першою функцією, яку виконав Папандреу після перебрання уряду, були відвідини в міністерстві оборони, де він є міністром, щоб перебрати керівництво та дати перші доручення. Грецькі засоби масової інформації подають, що міністерство оборони й політика оборони країни будуть під спеціяльною увагою Папандру, який буде намагатися піднести оборонний потенціял тієї країни. Попередній міністер оборони, передаючи пост новому, тобто Папандреу підкреслив, що попередній консервативний уряд і він особисто зробили все можливе для зміцнення оборони країни й збройні сили Греції належать до найкращих в Европі.

„Ми всі з тобою" — вітали масово Папандреу на вулицях, коли він вийшов з міністерства.

У світі

БОМБА, ЗАХОВАНА В АВТОМОБІЛІ ПІД жидівською синагогою в Антверпені, Бельгія, в центрі з діямантовими крамницями, вбила двох жінок й поранила 95 осіб. Відповідальність за вибух взяла на себе дотепер невідома організація, речник якої в телефоні до бельгійського інформаційного агентства Бельга назвав її „Пряма акція, бельгійська секція". Сила вибуху знищила багато автомобілів, повибивала шиби в промірі понад 300 метрів і поруйнувала цілий ряд будинків.

ПРЕЗИДЕНТ ФІНЛЯНДІЇ Урго Кекконен, що має 81 рік віку смертельно хворий. Передвиборча боротьба за його пост, — незабаром відбудуться демократичні вибори, — вже почалася. Кандидатів є більше й вони мають різні політичні внутрішні програми. В закордонній політиці, одначе, вони всі займають те саме становище: невтральність, прихильна до СССР, і підтримка Москві у всіх важливіших питаннях світової політики. Це і є основна суть так званої „фінляндизації". Навіть у таких очевидних випадках, як збройний напад Москви на Афганістан, фінлянці були змушені підтримувати Росію.

МІЛІТАРНІЙ ХУНТІ, яка керує Арґентиною, не вдалося ще навести ладу в країні та упорядкувати життя. Зокрема недомагає економіка. Тому політичні партії вже тепер домагаються, щоб їм передати владу. П'ять головних політичних партій уже розпочали пропаґандивну діяльність і вимагають, щоб 1984 року відбулися парляментарні вибори. Військова хунта не перешкоджає цій партійній діяльності, бо, з одного боку, після довгих років влади усвідомила собі всі труднощі, ав'язані з виконуванням влади, а з другого, — переконалася, що стримати тиск політичних партій постійно не можна.

РЕЧНИКИ АНГЛІЙСЬКОГО й італійського уряду заперечили повідомлення з Вашінгтону, що вони вслід за Францією винесли рішення вислати контингенти до міжнародної збройної формації, яка буде стаціонувати на Синаї. Речники обидвох урядів заявили, що їхні уряди те питання студіюють, але рішення ще не винесли. хоч ставляться прихильно до існування такої міжнародної сили. Міжнародний корпус, який мав би складатися в приблизно трьох тисяч бійців, перебере патрулювання Синайського півострова після звільнення ізраїльськими частинами решти території Синаю. Більшу частину території Синаю ізраїльтяни вже повернули Єгиптові на підставі договору в Кемп Девиді.

В ГЕНЕРАЛЬНІЙ АСАМБЛЕЇ ОН відбулося голосування в справі залишення в'єтнамськими військами території Камбоджі. Проти цього проєкту вели завзяту кампанію Совєтський Союз, його сателіти та прихильники. В'єтнам напав, неспровокований, на Камбоджу 1978 року. Командування в'єтнамських військ тут насадило маріонетковий уряд, який до сьогодні виконує владу, тобто переводить у життя в'єтнамські доручення. Патріотичні елементи Камбоджі ведуть збройну партизанську боротьбу проти в'єтнамських окупантів і їхніх камбоджійських помічних відділів. Не зважаючи на посилену совєтську пропаґандивну акцію 100 голосів у Генеральній Асамблеї було за тим, щоб в'єтнамці негайно вийшли з Камбоджі, 25 — проти і 19 стрималося. Цей вислід був багато кращий, як у попередньому голосуванні в 1980 році.

ЛІВИЙ УРЯД НІКАРАҐУА, який має повну підтримку Москви й співпрацює тісно з нею, знову поновив арешти демократичних елементів у країні. Цим разом арешти охопили в першу чергу кола незалежних підприємців. Арештовано голів п'ятьох бизнесових асоціяцій. Безпосередньо причиною арештів був лист, який вони вислали до керівника революційної хунти, що кермує країною вже довгий час без будь-якого голосування і без виборів.

В ПОЛЬЩІ ПОШИРЮЮТЬСЯ СТРАЙКИ РОБІТНИКІВ

Л. ВАЛЄНСА ПРИБУДЕ ДО ЗСА

Ню Йорк, Н. Й. — Польська газета „Нови Дзєннік" інформує у числі з 20-го жовтня ц.р., що лідер польської вільної профспілки „Солідарність" Лєх Валєнса, який перебуває тепер на відвідинах у Франції, прибуде в половині листопада до З'єднаних Стейтів Америки і Канади на запрошення американської і канадської профспілок.

В суботу, 14-го листопада, Валєнса прибуде до Монтреалю і вже наступного дня приїде до Ню Йорку, зглядно Ню Джерзі, де відвідає приятелів свого прибраного батька в Джерзі Ситі, який цього літа помер на серцевий удар. З Джерзі Ситі голова „Солідарности" поїде до Філядельфії, де зсутрінеться з кардиналом Джаном Кролем, профспілковими діячами і діячами польської спільноти в цьому місті. Посадник міста плянує вручити Валєнсі „Медалю свободи". Повернувшись з Філядельфії Валєнса 16 і 17-го листопада братиме участь в конвенції Американської федерації праці — Конгресу індустріяльних організацій (АФЛ—КІО), яка відбудеться в одному з нюйоркських готелів. Передбачають, що він там виголосить одну з головних промов і буде особистим гостем президента цієї найбільшої профспілки, Лейна Кирклeнда.

Бюро „Солідарности" в Ню Йорку і польські круги поробили старання, щоб Валєнсу прийняв також посадник міста Едвард Кач. Покищо не відомо, яка буде програма перебування Л. Валєнси у столиці ЗСА, Вашінгтоні. Крім Вашінґтону він плянує відвідати Чикаго, Дітройт та інші міста. Його поїздки по американських містах будуть дещо трудними, бо він відмовився користуватися літаками з огляду на страйк контролетів летунських компаній, щоб не ламати традиції солідарности польських робітників з американськими колегами.

Разом з Валєнсою до ЗСА прибуде п'ять знавців профспілкових й економічних справ, зокрема сільського господарства, які робитимуть старання перед урядом президента Роналда Регена, щоб здобути допомогу для польського сільського господарства не тільки у формі машинерії, але також готовим зерном й іншими харчовими продуктами. Відбудова сільського господарства в Польщі являється головною турботою вільної профспілки, бо від цього залежить поправа польської економії.

Перешкодити у поїздці Л. Валєнси можуть тільки події в Польщі, які, як повідомляють засоби масової інформації, дещо погіршуються, а останньо дійшло навіть до зудару робітників з поліцією в місті Катовицях.

Профспілка „Солідарність" зайняла до подій в Катовицях офіційне становище і погрозила, що у випадку, коли поліція відмовиться від звільнення профспілкових активістів, „Солідарність" проголосить генеральний страйк. Ситуація в Катовицях загострилася ще й тому, що демонструючі робітники роздавали летючки і відзнаки з доманганням незалежної Польщі, а дисидентські групи поширювали портрети маршала Юзефа Пілсудського і брошуру з фотознімками розкопок в Катині, де НКВД вимордувало понад 10,000 польських старшин і вояків, які попали в совєтський полон.

Очевидно, такий розвиток подій, якщо він буде поглиблюватися, вимагатиме присутности Валєнси в Польщі і він тоді мусітиме змінити свої первісні пляни.

В Америці

ЛІДЕР ДЕМОКРАТИЧНОЇ МЕНШОСТИ в Сенаті ЗСА сенатор Роберт Бирд заявив, що він передумав цілу справу продажі для Савдійської Арабії радарних літаків типу АВАКС та іншої зброї і вирішив голосувати проти такої 8,5 більйонової трансакції. Загальне голосування в Сенаті над цією пропозицією Уряду відбудеться в середу, 28-го жовтня ц.р. Як відомо, Палата Репрезентантів і сенатська комісія для закордонних зв'язків голосували проти продажі і якщо Сенат відкине пропозицію Уряду то це буде, як кажуть політичні спостерегачі, перший спротив Адміністрації президента Роналда Регена. Сенатор Бирд заявив, що він не вірить у запевнення Адміністрації, що така продаж служить найкращим інтересам З'єднаних Стейтів Америки. „Навпаки, — заявив Бирд,- вона ставить ці інтереси під загрозу".

СТРАЙК ВЧИТЕЛІВ філядельфійських публічних шкіл далі триває, а „таємні" переговори представників профспілки з міськими чинниками застрягли на мертвій точці. Проти профспілки вчителів починають виступати вже самі учні і батьки, кажучи, що у зв'язку з довготриваючим стайком вони (учні) будуть змушені пізніше надробляти предмети, бо не вспіватимуть підготовитися до кінцевих іспитів. „Хочемо надіятись, — заявляють учні, — що ми не загубимо цілого року, бо деякі з нас переслали аплікації до коледжів без рекомендацій вчителів". Крім того учні старших клясів починають шукати за працею, але працедавці не зацікавленні у таких робітниках, які кожного дня можуть повернутися назад до школи. До страйку зайняли становище також духовні особи різних, зокрема протестантських і баптистських церков, які осудили страйк, а навіть, вийшовши на вулиці міста, протестували публічно, задержуючи на короткий час автомобільний рух в центрі міста.

НЮЙОРКСЬКА ПОЛІЦІЯ, у пов'язанні з нападом на поліційний панцерний віз і перестрілкою поліції з бандитами, у якій загинуло трьох поліціянтів і один банковий охоронець, арештувала двох членів колишньої терористичної радикальної групи, Катерін Будін, за якою поліція пошукувала від 1970 року, і Джудіт Кларк, які займалися продукуванням бомб й іншою терористичною активністю. Деякі поліційні спеціялісти думають, що напад на бановий віз влаштувала терористична група „Ветермен", яка, як відомо, в 1960 роках вела широкі акції проти війни у В'єтнамі й інспірувала заколоти на расовому тлі. У нюджерзькому містечку Іст Орандж поліція відкрила в одному з помешкань багато вибухового матеріялу, автоматичну зброю, пістолі, пляни терористичних акцій тощо. Поліційні чинники покищо не знають чи напад на панцирний віз означає поновну активність радикальних груп в ЗСА.

АДМІНІСТРАЦІЯ ПРЕЗИДЕНТА Роналда Регена переслала до конґресу новий законопроєкт, на підставі якого, після схвалення його обидвома палатами Конґресу, Президент матиме право позбуватися з країни нелеґальних і небажаних емігрантів.

В БАВНД БРУКУ УРОЧИСТО ВІДЗНАЧЕНО 60-РІЧЧЯ ПРАВОСЛАВНОГО СОБОРУ

Бавнд Брук, Н. Дж.—Сотні вірних і священства на чолі з ієрархами Української Православної Церкви в ЗСА, Блаженнішим Владикою Мстиславом і Архиєпископом Марком, урочисто, молитовно й торжественно відзначили 60-річчя Всеукраїнського Православного Собору в Києві в 1921 році, архиєрейськими Богослужіннями та святочним бенкетом, які відбулись тут в неділю, 18-го жовтня.

Церква-пам'ятник св. Андрея аж ніяк не могла вмістити всіх вірних, які прибули сюди в неділю перед полуднем, щоб взяти участь у Архиєрейській Службі Божій, що її відправили Владики Мстислав і Марко в сослуженні численних священиків і дияконів. Відтак відправлено Соборну Панахиду за душі спочилих у Бозі св. п. Митрополита Василя Липківського та мучеників УАПЦ. Під час Служби Божої і Панахиди співав церковний хор під керівництвом молодого диригента Тараса Павловського

У пополудневих годинах, у новозбудованому великому Домі Української Культури, понад 500 гостей взяли участь у бенкеті, завершуючи ці цілоденні відзначення знаменної річниці. Трапезу відкрив Владика Мстислав благословенням, а церковний хор відспівав „Отче Наш". Серед присутніх на залі та за головним столом, крім священства і членів Консисторії, були присутні провідні представники різних громадських організацій і установ. В склад делеґації УНСоюзу входили: головний секретар Володимир Сохан, головний касир Уляна Дячук, головний організатор Василь Оріховський і головний редактор Зенон Снилик Всі прибули з дружинами, а У. Дячук з чоловіком. Український Братський Союз був заступлений головним секретарем д-ром Романом Ричком, головним фінансовим секретарем-касиром Едвардом Попілем та іншими членами керівних органів.

Представлений Владикою Мстиславом тостмайстер, молодий диякон Олег Гуцул, відчитав коротку доповідь про значіння Собору в Києві, який відбувся в жовтні 1921 року, стверджуючи, що Собор цей „був завершенням того, що жило в душах вірних" та вказуючи на превелику ролю Митрополита В. Липківського у скликанні і переведенні Собору. Він теж представив ще живучого учасника цього Собору о. протопресвітера Федота Шпаченка.

Відхиляючись від загальної теми дня, щоб запізнати гостей з метою поставлення Дому Української Культури, Владика Мстислав подав деякі інформації про цю справді імпозантну будівлю та про зв'язані з нею деякі пляни на майбутнє. Закінчив він це своє слово висловленням побажання, щоб майбутня конвенція вже об'єднаних двох братських союзів УНС і УБС відбулась власне в цій будівлі, що присутні привітали оплесками.

З короткими промовами виступали ще Владика Марко, Ніна Строката, яка закликала до посиленої місійно-інформаційної праці в Україні про українське православ'я у вільному світі, і о. Микола Галета з Ярдвіллу, Н. Дж.

У мистецькій частині на великій сцені черґувались: скрипаль-соліст Рафаїл Венке, сопрано Марія Ясінська-Мурована, співачка-рецитаторка Евеліна Белюц, квінтет бандуристів в складі: Петро Китсатий (керівник), Юліян Китастий, Павло Писаренко, Тарас Павловський і Михайло Сердюк, та церковний хор під батутою Т. Павловського. Всіх виконавців місцева дітвора обдарувала червоними трояндами під оплески учасників бенкету, що його закінчив молитвою Владика Марко і подякою за участь Владика Мстислав, відмічуючи теж труд Сестрицтва св. Покрови у приготуванні трапези.

Після бенкету поодинокі вірні і представники парохій складали дари на закінчення будівлі, що їх проголошував о. Галета.

МУЗИЧНЕ МАТІНЕ

Ню Йорк, Н. Й. (С.П.). — Музичне Матіне 72-го Відділу Союзу Українок Америки відбудеться у неділю 8-го листопада ц.р., в Українському Інституті Америки 2 Схід 79 вул. Початок о год. 3-ій по полудні. Виступають: Надя Богачевська — фортепіян, Марійка Мандзій-Волянська — сопрано.

НАВЧАННЯ ГРИ НА БАНДУРІ В ЧИКАҐО

Чикаґо, Ілл. — З початком шкільного року, у жовтні, тут при філії ОДУМ розпочато навчання гри на бандурі з новою групою початківців-бандуристів. Ті, що бажають навчитися грати на бандурі, можуть ще записатися. Проби відбуваються кожної суботи від год. 3-ої в домівці Пласту.

Також створено нову групу танцюристів, дітей від 6-ти років і вище. За дальшими інформаціями можна звертатися до управи філії ОДУМ.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00
UNA members 65¢ a month. Change of address — 50¢. Make checks or money orders payable to "Svoboda"
Postmaster: Send address changes to "Svoboda", P.O. Box 346, Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу 65¢ міс. За кожну зміну адреси — 50¢.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Труднощі закордонної політики

Закордонна політика кожної країни формується радше на базі географії, як ідеології. Вона залежить від того, яких має сусідів і від кого загрожує їй небезпека — без уваги на політично-суспільну систему тих чужих країн. Але в сучасному міжнародному світі, який поділений на два головні табори — комуністичний і протикомуністичний, вільний, — велику ролю грає факт, хто стоїть у проводі союзницьких держав Америки. Бож політика не діє „сама від себе", її формують люди і її виконують люди. І тому тепер американська закордонна політика опинилася серед надзвичайних труднощів, бо у проводі найважливіших союзників Америки опинилися люди, які або рішуче відкидають започаткований президентом Роналдом Реґеном гострий антисовєтський курс, або надзвичайно неохоче приєднуються до того курсу, намагаючися зм'якшити його по лінії завмерлого детанту.

Властиво, єдиною державою Західньої Европи, яка найближче і найтісніше співпрацює з ЗСА по лінії політики Роналда Реґена і державного секретаря Александра Гейґа, є Великобританія під проводом її прем'єра Маргарети Тачер. Ця однозгідність проявляється у визнанні принципу, що 1) треба покласти край совєтському імперіялістичному експансіонізмові і 2) найкращою базою для будь-яких переговорів із СССР є власна сила. Однак у Великобританії панує гостра економічна криза, безробіття там зросло до небувалих дотепер висот, підпільно-революційна Ірляндська Республіканська Армія перевела свою боротьбу за з'єднання Ірляндії на терен самої Англії і самого Лондону, і в наслідку всього того настрої там такі, що у найближчих виборах за всією вірогідністю вернуться до влади соціялісти із Партії праці.

Дотеперішній найближчий і найвірніший союзник ЗСА — Західня Німеччина — пірнула в атмосферу пацифізму. Коли мешканці Західнього Берліну завжди зі захопленням вітали відвідини американського Президента (історичною стала заява Джана Кеннеді у Західньому Берліні „Іх бін айн Берлінер") — недавно стрінули там ворожо державного секретаря Гейґа. Соціялістичний канцлер Західньої Німеччини Гельмут Шмідт тісно співпрацює з СССР у торговельних взаєминах і рішуче відмовляється підвищити видатки на збройні сили та не протидіє пацифістичним і протиамериканським настроям „лівих" земляків, здеморалізованих надзвичайним добробутом, будь-якими своїми заявами і ділами.

У Франції вперше від смерти де Ґолля прийшов до влади соціялістичний президент Франсуа Міттеран, який — з тактичних міркувань, щоби не мати внутрішньої опозиції у своїх соціялістичних експериментах — прийняв до свого уряду чотирьох комуністів. У дорозі до Мехіко на конференцію 22-ох країн у справі допомоги малорозвиненим країнам, Міттеран зупинився в Америці і перевів наради з президентом Реґеном, які ніби, за газетними твердженнями, „виявили більше схожости закордонно-політичних поглядів обох державних мужів, як розбіжностей". Але Міттеран також є за детантом, за переговорами з Москвою, головно щодо проблеми, встановлених вже СССР в Чехо-Словаччині і Східній Німеччині, далекосяжних ракет. Президент Реґен полетить також на цю конференцію у Мехіко, але американські газети згори передбачують, що там його зустріне ворожа атмосфера, бо всі країни так званого Третього світу, ніби невтральні, насправді прокомуністичні (Куба теж зараховує себе до „невтральних") не визнають принципу Реґена, що закордонну допомогу повинні перейняти на себе фінансові і приватні кола, а не державна каса, тільки далі вважають Америку за багатиря-філянтропа, який „мусить" всім допомагати. Тим часом найнижча закордонна допомога, що її видаткували ЗСА у 1979 році була сума 869 мільйонів долярів, не рахуючи інвестицій почерез міжнародні установи.

Поважним ударом для ЗСА і всієї її закордонної політики був вислід виборів у Греції, де прийшов до влади формально соціял-демократ, економіст Андреас Папандреу, який заповідав у своїй виборчій кампанії, що він виведе Грецію із західнього бльоку НАТО та скасує всі американські бази у Греції. Практично, це означає велике послаблення лівого крила збройних сил Атлантійського Союзу в Европі. Чи це станеться — покищо невідомо.

Ударом для ЗСА було вбивство Анвара Садата, президента Єгипту, який підтримував заходи ЗСА завести мир на Близькому Сході. Колоди під ноги президентові Реґенові в цій справі кидає тільки на словах ізраїльський прем'єр Менахем Беґін. ЗСА наче осамітнені саме тоді, коли повели правильний курс своєї політики супроти Совєтського Союзу.

Василь Верган

УВУ — СПАДЩИНА УКРАЇНСЬКОЇ АРМІЇ І НАЦІОНАЛЬНА СКАРБНИЦЯ

Український Вільний Університет (УВУ) належить до цієї категорії організацій, які постали з життєвої конечности — як вияв живучости нації у ділянці шкільництва, а в тому і в ділянці науки. Вже сама назва — Український Вільний Університет, — як також рік, у якому цей університет постав кажуть, що університет постав тоді, коли українська нація під напором переважаючих ворожих армій програла визвольну боротьбу і велика частина армії та державно-політичного проводу, журналістів, публіцистів та письменників опинилися поза кордонами України, переважно в Австрії, Німеччині, Чехо-Словаччині і Польщі — в таборах полонених.

Як звичайно, по програній визвольній війні буває, серед колишніх вояків виникла потреба розглянути причини програної цієї війни. Для цього в 1920 році зорганізовано у Відні, в Австрії, Союз українських журналістів і письменників, а разом з тим виникла друга потреба збереження і утривалення визвольної національно державної ідеї серед колишнього вояцтва. Тоді заініційовано у Відні створення Українського Вільного Університету, який в 1921 році в Празі, в Чехо-Словаччині, почав свою дуже активну діяльність. Мав він два факультети — права і суспільних наук та філософічний. В академічних роках навчалося там 874 студенти.

Отже, як видно, УВУ постав на кадрах наших журналістів, письменників і вояків, як нова зформована визвольна армія студіюючої молоді, як армія, яка продовжує боротьбу — наукою, знанням, друкованим та усним словом.

Спочатку, — як каже історія УВУ — студентами були вояки УГА, а потім це були вояки Української Дієвої Армії, втікачі з польських таборів, а пізніше втікачі зі Західньої України, які не мали можливости студіювати у Львові та в інших містах в Польщі. Правда, у Львові був постав Український Тайний Університет, але він, як його викрито і розв'язано, в 1925 році перестав існувати. Тоді УВУ став єдиним університетом, який давав можливості сотням української молоді студіювати ділянки науки. В Чехо-Словаччині, в справжній демократичній державі, ще тоді постали — Українська Господарська Академія, Педагогічний Інститут, українська гімназія в Модржанах та інші школи, які, крім знання, давали ще звання, потрібне для праці і втримання себе при житті.

Саме постання Українського Вільного Університету, як бачимо, це був вияв великого бажання до власного життя тієї української спільноти, що силою обставин опинилася поза межами України. Рівночасно із виявом незламної волі до власного життя, в українській спільноті домінувало бажання продовжувати визвольну війну новою зброєю — друкованим словом, наукою та вихованням молодого покоління в дусі державницьких, самостійницьких та соборницьких ідей.

Серед широкої громади тодішнього студентства, — як про це кажуть студенти тодішніх часів, — панувала тверда постанова: вчитися і здобувати знання, як новітню зброю, щоб нею боротися на міжнародному форумі. А боротися було треба проти фальшивих ворожих теорій, які казали (вони кажуть і тепер), що: українці це росіяни, українська мова — це діялект російської мови. Україна — це традиційна частина історичної Росії тощо.

Усі ці фальшиві теорії і їм подібні доводилося українським студентам чути від професорів на викладах чеських німецьких та австрійських університетів; їм часто доводилося вступати в дискусію та доказувати їх фальшиві твердження. Для підкріплення знання про Україну, її історію, культуру, мову і мистецтво багато студентів УВУ і за порадами професорів цього університету робили докторські праці в університетах Австрії, Німеччини і Чехо-Словаччини з української тематики.

Крім того сотні студентів, закінчивши студії в УВУ, верталися, одні легально, інші нелегально в Україну, і там діяли в школах, культурно освітніх організаціях, в кооперації та в різних економічних товариствах та політичних організаціях.

Український Вільний Університет між двома світовими війнами існував у Празі аж до наступу комуністичних армій на Західню Европу, а в тому на Чехо-Словаччину. За час перебування УВУ в Празі, УВУ був головним центром українського наукового життя. Сотні студентів опрацювали різні теми, але, на жаль, з браку фінансів вони не могли появитися друком. Але чимало з них були друковані, багато в уривках, в українській щоденній пресі, а також у журналах. Крім того видано низку скриптів, збірників, деякі передруки наукових статтей та скрипти заочного навчання.

Особливо широку видавничу діяльність УВУ розвинув в роках 1946-1980. Про це можна бачити в „Індексі лєкціонум", друкованому кожного року.

Український Вільний Університет по Другій світовій війні вже десятки років продовжує свою працю

(Продовження на ст. 3)

З НАШИХ БУДНІВ

Свіжий клопіт !

Дорога землячка, пані Татушиха, вернулася додому з похоронного заведення схвильована докраю, а то, можна б сказати, потрясена до глибини душі небувалою новиною що в нашому місті Ню Йорку вже започаткувалась рекрутація жінок і дівчат до до „бабських", як вона висловилась, „фаєрманів"!

— Велл, махнув рукою пан Татух, — не треба було ходити аж до Петра Яреми щоб принести д' хаті такий комунікат: газети вже давно про се пишуть, та й н „нюсах" показували, на Пятому каналі. А, ніби, яка різниця: коли посадили бабу-поліцая на коня, то чому б не можна висадити на драбину бабу-фаєрмана?

— Ой, не дай, Боже, якби так впала з такої драбини! — зідхнула дорога землячка і перехристилась.

— То чого собі ґудза шукає, таке чучело горохове, чого лізе на драбину, по другу голову? — перепитав пан Татух, знявши з носа окуляри. — А ти не забувай, що тут і місто буде мати проблему, бо тепер на кожній поважній станції прийдеться ставити екстра жіночий тойлет, — вибачаючись та цьому слові. Отже, новий видаток, та й новий податок, прошу пані!..Це ж відома річ, що перед пожарним алярмом кожний жіночий фаєрман обов'язково мусить заскочити до сеї установи, щоб пофіксувати собі волосся, та й до люстерка заглянути, чи у неї липстик в порядку та й чи не треба пудри на носі.

— Ет ! Пусте говориш! — перебила чоловікові пані Татушиха. — Якщо вона буде так чепуритись і фіксувати свою красу, то за той час хата згорить!

— А ти гадаєш, що не згорить, що не буде ексидентів? — поставив питання в справі формальній пан Татух.— Якщо такому півтори нещастя, на той приклад займеться волосся на голові, тоді справжні, чоловічі фаєрмани спрямовують свої шлявхи на партнерку, щоб їм не згоріла... Замість гасити вогонь, гаситимуть бабу-фаєрмана!

На цьому місці дорога землячка таки не втерпіла і накрила чоловіка мокрим рядном:

— Дурниці торочиш, чоловіче, — скрикнула та ще й притупнула ніжкою, — Вже вона не буде така дурепа, щоб не сховати волосся під баняк під час пожарного алярму!

— А ти собі гадаєш, що тільки жінки й дівчата носять патлате волосся?.. Ану, йди та й подивися на того молодого поліцая, що тримає службу коло школи святого Юра, коли діти виходять з науки!.. Чи ти бачив, який у нього оборіг на голові? Я і не знаю, як на такій голові тримається поліцейська шапка?.. Хіба мусить пришпиляти її пінами, а може має таку ґумку під бородою, що притримує шапку?

— То йди під школу і помацай, чи має ґумку! — відрубав пан Татух і на цьому закінчив приватну дискусію на громадські теми.

Ікер

Ярослав Гайвас

МЕЖІ КАЛЬКУЛЯЦІЇ

Події, які майже безперивно від серпня минулого року відбуваються в Польщі, дивують і хвилюють. У них насамперед відчувається зрушення з місця мертвого каменя дійсности, що її створила совєтська потуга після Другої світової війни. Ті події щораз більше надихають надією, що те, що створив СССР, остаточно під напором життя і його нових сил лопне й таким чином відкриється шлях для нових ідей, для нових дерзань і нових здобутків. Але іноді з тієї самої Польщі дихає льодовим полярним вітром, який зморожує ще слабі паростки — нового, молодого.

Занепокоєння польських діячів культури

Власне таки холодним вітром повіяло від звернення, апелю групи діячів польської культури і науки під заголовком „До польського суспільства, до уряду Польської народної Речипосполитої, до Польської з'єднаної робітничої партії (комуністичної) до незалежної самоврядної профспілки „Солідарність", до всіх товариств і суспільних організацій в Польщі". Апель цей датований 22-им вересня ц. р., а підписали його 35 відомих жінок і чоловіків сучасної Польщі, а між ними — такі світової слави, як Анджей Вайда, режисер, Єжи Туровіч, редактор католицького „Тиґодніка Повшехного", Станіслав Томма, правник, Казімєж Брандис, письменник та інші. Апель є висловом драматичної ситуації сучасної Польщі. Він опанований й повністю під контролем розсудку, а його висновки й твердження витікають з холодної калькуляції, яка під сучасну пору є польському народові так дуже потрібна. Апель цей ілюструє глибоке зрозуміння складної ситуації сучасної Польщі і почуття відповідальности за неї, за долю й недолю 35 мільйонів людей і за майбутнє того всього, чим є і буде Польща. Автори апелю говорять як люди і польські патріоти, але вони свідомі, що перед ними совєтський механізм, ненажерлива машина, яка раз наставлена на проковтування щораз то нових народів, іде майже механічно по тому шляху. Польський нарід опинився перед нерозсудним великаном, Совєтським Союзом, який з одного боку оп'янілий своєю руйнуючою силою, а з другого — постійно хитається між двома крайностями: зазнайством та страхом. В паніці він може нанести величезних шкод. Власне реакція Москви на події в Польщі виявляє брак контролю над почуваннями й настроями совєтського керівництва, та його безрадність, що переходить у паніку. Це, більше всього іншого, непокоїть польських авторів обговорюваного звернення.

Вони пишуть про себе, але думають про значну частину поляків: „Кожен з нас здає собі справу, що нарід у терпеливому, здетермінованому і безрадному мовчанні чекає на плодовите і успішне продовження процесів, які започатковані в серпні 1980 року". Вони очікують, що ті процеси розвинуться в чималі успіхи на чотирьох різних відтинках: „Великий шанс польського соціялізму, великий шанс національного відродження, великий шанс союзних відносин з нашими сусідами, великий шанс Польської Людової Речипосполитої, яка, зберігаючи соціялістичні устроєві положення, переведе демократичну, самоуправну реформу і приверне народові його суверенні права — є ще перед нами".

Шанс польського соціялізму бачать автори в послідовній суспільній і господарській перебудові, яка фактично заламалася наслідком „злих і нікудишніх урядів, довгорічних практик, які нищили загально-суспільні пов'язання й провадили до розпаду життя поляків у власній батьківщині". Національне відродження можливе на думку авторів тоді, „як будуть відкинені негідні польські культурні обичаї. Ідеться про взаємну пошану, а в першу чергу пошану для правди. Ідеться про те, щоб державна влада не виносила суттєвих і важливих для країни рішень без справжнього узгіднення з цілим суспільством. Єдиною мірою служби для польського народу є сьогодні лінія порозуміння". Досіль не можна мати застережень.

Але треба великої міри оптимізму, щоб могти вірити, що при збереженні теперішнього комуністичного режиму і його повної залежности від Москви можна добитися тієї цілі.

Завелика жертва

За те поляки готові заплатити високу ціну, в чому власне міститься основна небезпека і що навіває глибокі сумніви і турботи. Автори апелю заявляють: „Польський нарід свідомий своєї ролі й свого значення в світі, в Европі, в системі союзів соціялістичних держав. Наші союзничі зобов'язання супроти Совєтського Союзу і інших держав Варшавського Пакту та Ради взаємної господарської допомоги — величезна більшість нашого суспільства трактує з повагою, відповідальністю і послідовністю. Поляки свідомі, що їх місце, як народу, який має власну суверенну державу є в рамах існуючих союзів. Нашим сусідам, а також іншим народам Европи і світу може здаватися, що Польська з'єднана робіт-

(Продовження на стор. 3-ій)

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Добродійний концерт Бабак, Добрянського і Гринькова в Пітсбурзі

Ця небуденна імпреза в житті української громади Пітсбурщини й Західньої Пенсильванії відбулася у неділю, 11-го жовтня ц.р. в залі „Фрик Файн Артс" при Пітсбурзькому університеті з рамени комітету Української національної кімнати (далі УНК) в цьому ж університеті та при співпраці Національної фундації мистецтв у Вашінгтоні. Імпрезу відкрив інж. Михайло Комічак. Привітавши присутніх, що заповнили вщерть велику залю і відзначивши між ними приявність Мілдред Міллер-Посвар, дружини ректора Пітсбурзького університету, колишньої співачки Метрополітальної опери, в якій вона іноді співала з Добрянським, Комічак вказав на подвійну мету імпрези: дати музично-вокальну розвагу присутнім та побільшити фонд на спорудження УНК в Пітсбурзькому університеті.

Двогодинна програма концерту визначних артистів — меццо-сопрана Ренати Бабак, баса-баритона Андрія Добрянського і піяніста Томи Гринькова складалась із двох частин. У першій частині Бабак виконала „Місяцю князю" і „Айстри" Лисенка та „Арію Оксани" (із „Запорожця за Дунаєм") Гулака Артемовського; Добрянський проспівав чотири пісні Лисенка: „Реве та стогне Дніпр широкий", „Минають дні...", „Понад полем іде..." і „Доля", а Гриньків виконав варіяції на українські теми Нижанківського, після чого дуетом Бабак і Добрянського „Ой у полі вітер віє" закінчено першу частину програми. У другій частині Бабак виконала „Покохались три тополі" Шаповаленка, „Березовий сік" (алеґорія) Баснера, „Солов'їний романс" Кос-Анатольського та „Паце, паце, міо діо" Верді; Добрянський виконав три пісні Лисенка, а саме, „Арія Зевса" (Енеїда), „Арія Остапа" (Тарас Бульба") і „Куперіян" та Доніцетті „Удіте о рустіці". Дуетом „Лавра і Алвіз" Понкієллі

(Продовження на стор. 4-ій)

Олександер Татомир

МІЖНАРОДНИЙ ТЕРОРИСТИЧНИЙ РУХ

У

Провос стоять у тісному контакті з міжнародним тероризмом і їх інфільтрує Москва. Кілько там ще залишилося борців за національну свободу — важко сказати. Все вказує на те, що Москва запрягає Північну Ірляндію до свого воза та щораз дужче дестабілізує Англію за її колишні переслідування Ірляндії. Північна Ірляндія — це В'єтнам Англії. Проти цієї кривавої боротьби є тепер більшість католиків і протестантів, але з їхнім голосом не рахується скомунізований провід підпілля.

Еспанія — Баски

Баски — це стариниий, з містерійною праісторією, фізично пізний від европейців народ, що ніколи не мав незалежної держави та майже не вживає своєї матірної мови (тільки 1 на 20). Ідея самостійности зродилася у них щойно в 1894 році. Одна провінція басків під матеріяльним оглядом займала перше місце в Еспанії, а в наслідок терористичних акцій зійшла на — 15-те. Це найкращі борці за свободу і здавалося, що ніколи не зрадять демократії, за яку так довго боролися та склали стільки жертв.

Франко не зумів знищити їхньої підпільної організації — ЕТА, яка вислала своїх бойовиків до терористичних вишкільних таборів у Кубі, що була тоді маоістична, а згодом до Альжиру, який хилився до Москви. В 1971 році ЕТА заключила договори взаємної допомоги з ІРА й іншими терористичними формаціями. Наступного року включилася у міжнародну терористичну сітку. ЕТА має кілька лівих фракцій, найбільше активною з яких є ультраліва Мілітарна ЕТА, яка за посередництвом відомого Габаша перейшла під опіку Москви й добула рішальний вплив у резистансі басків. До 70-их років ЕТА поповнила тільки п'ять політичних убивств, а по основному терористичному вишколі, індоктринації та масовій доставі зброї, число політичних убивств драстично зросло, зокрема по смерти Франка, коли Еспанія повернулася до демократичної системи. 1979 року уряд запропонував баскам статут реґіонального правління, що давав їм небувалі досі вольності, але Мілітарна ЕТА не тільки, що зірвала переговори але й вбила посередника — визначного журналіста.

Шляхи підпілля ЕТА й ІРА від десяти років є майже ідентичні. Москва зуміла інфільтрувати басків, які до 1972 року були націоналістами та вживає їх до дестабілізації Еспанії і деяких терористичних акцій в Европі.

По смерти Франка появилися різні еспанські терористичні марксистсько - ленінські групи, що з них найбільше вбивчою стала Відбудована Комуністична Партія звана ҐРАПО.

Туреччина - ТПЛА

Туреччина — це єдиний демократичний бастіон серед ісламського моря, вартовий Дарданелів, оборонець південної Европи й Середземного Моря на Сході, незаступимий член НАТО.

Уже царська Росія, а згодом совєтська влада, докладали усіх зусиль, щоб заволодіти Туреччиною. В 60-их роках Росія, а згодом ліве крило ПЛО почали рекрутувати, школити й індоктринувати турецьких студентів, які опісля заснували крайньо-ліву революційну організацію Дев Ґевч. За часів Кемаля Ататурка, що зевропеїзував Туреччину, комуністи не мали найменших шанс на успіх своєї розкладової праці. Це сталося згодом, коли демократичне правління підлягло корупції.

За інформаціями старшин КҐБ Віктора Сахарова — втікача — ціллю Росії є за посередництвом брутальної кампанії тероризму знищити Туреччину, як союзника НАТО. Совєтський департамент наклепів поширював різні клевети про турецьке правління, його співпрацю з „імперіялістичною" Америкою, закордонний капітал і т.п. та заохочував вже скомунізоване студентство до бешкетів, зокрема 1968 року й опісля.

Під покровом Дев Ґенч створилося кілька лівих груп, що з них найсильнішою та найбільше активною стала Турецька Визвольна Армія ТПЛА. Почалися жахливі масакри між турками лівих і правих політичних напрямків що їх, подібно як у шістдесятих роках, припинила армія перебираючи владу в 1970 році. По заспокоєнні країни, військовики згідно з обітницею, відновили демократичний лад. Ліві терористи використали цю зміну на те, щоб на протязі чергових семи років мордами, бомбардуванням і грабунками хаотизувати Туреччину.

Совєти стараються ворохобити льояльних курдів і нечисленних вірмен та за кордоном афішувати їхні революційні репрезентації Робітничої Партії Курдів і Вірменської Секретної Визвольної Армії, які не мають жадного опертя серед населення Туреччини. В 1980 році армія була змушена вже втретє перебрати владу, виарештувати тисячі терористів і припинити кровопролиття і хаос. По заведенні ладу вона обіцяє привернути демократичний устрій. На основі попереднього досвіду, турки вірять своїй патріотичній армії.

Палестинці — ПЛО

У 1948 році жиди відновили свою державність і легко перемогли арабські інвазійні армії, зокрема в 1956 і 1967 роках. Жидівська урядова політика не виявила потрібної гнучкости на окупованих землях і складному питанні арабських втікачів, число яких постійно збільшувалося. Це було очевидним, коли Беґін став прем'єром Ізраїля.

Націоналістичні почування палестинців зростали. Для самооборони вони створили рух супроти ПЛО, в якому чільне місце займає Арафат і його мілітарне рам'я Фатаґ, що в 1980 році нараховували 9,000 реґулярних бійців. Крім найбільшої групи Арафата, зорганізувалося ще кілька менших лівих терористичних груп, фаворизованих Москвою, що поступово інфільтрували палестинський рух і його комунізували, а саме: Популярний Фронт Габаша — 700 терористів; Популярний Демократичний Фронт Гаватмеча — 500 терористів і Популярний Фронт — Головна Кватира Ібріля, що є крайньо-радикальною терористичною групою.

(Продовження буде)

Прощання довгорічної секретарки в Сієтлі

У неділю, 4-го жовтня ц.р. після Служби Божої у церковній залі при спільнім обіді, відбулося прощання довгорічної секретарки 496-го Відділу УНСоюзу ім. Т. Шевченка в Сіятлі Марії Шевченко, котра на власне бажання залишила працю секретарки з огляду на стан здоров'я. Одначе залишилася надальше членом Управи Відділу

Н. Демко, колишній довголітній голова Відділу, та Г. Мірчук, теперішня голова Відділу, вручили М. Шевченко вповні нею заслужену почесну грамоту за заслуги для УНСоюзу. Н. Демко і В. Клос при цьому підкреслили працьовитість та чесність п-і Шевченко, що на протязі 27 років секретарювання зуміла затримати членів в Відділі в таких невідрадних обставинах, де багато людей недовго затримуються на одному місці.

Після вручення грамоти та прощання з участю понад 50 присутніх (в тому багато не-членів) п-і Шевченко склала щиру подяку Головному Екзекутивному Комітетові УНСоюзу за память про неї, та всім, хто причинився до цієї несподіванки. Вона попросила до слова теперішнього секретаря М. Кігічака, колишнього секретаря 240-го Відділу в Клівленді, котрий майже рік тому переселився з дружиною до Сіятлу до їхньої дочки д-р Люби. М. Кігічак після прощання Марії Шевченко, звернувся до присутніх з апелем, щоб серйозно застановилися та масово включилися до Союзової Родини та скінчили з „традиційним" 500-доляровим обезпеченням, а записували грамоти на вповні вистарчаючу суму обезпечення; щоб мали повне довір'я до УНСоюзу, як до повновартісної громадської установи та щоб були приготовані, що він, Кігічак, завітає до них з допомогою придбати відповідне забезпечення.

Тому що якраз припало 75-річчя Демка, який вклав багато праці для зорганізування Українсько-Американського Клюбу в Сіятлі, всі присутні відспівали йому „Многая літа".

На цьому закінчилася ця мила несподіванка для всіми шанованої Марії Шевченко, зі щирими побажаннями доброго здоров'я та теплих днів у соняшній Каліфорнії.

М.К.

ПОДЯКА

Цією дорогою висловлюю мою особливу подяку

Високоповажаному

Д-рові Іванові Макаревичеві

за дбайливу, віддану і безкорисну опіку по тяжкім випадку мого чоловіка

бл. п. ВОЛОДИМИРА САВЧАКА,

під час Його перебування у шпиталі

Astoria General Hospital.

МИРОСЛАВА САВЧАК

Межі...

(Продовження зі стор. 2)

нича партія (комуністична) є одиноким гарантом союзу і співпраці з Совєтським Союзом. А це цілий польський нарід — як суверен Речипосполитої — може і є готовий бути гарантом участи Польщі в рамах Варшавського пакту та РВГД".

Автори апелю присвоїли собі право говорити в такій преважливій для цілого народу справі в імені всього народу та ще й так категорично, не обумовлюючи своїх слів існуючою дійсністю і часом. А це забагато, небезпечно й непотрібно. Бо це є максимум того, чого вимагає Москва, а що вона так нестерпно зформулювала у відношенні до України: „навіки разом!". А хто може говорити в імені майбутніх поколінь і зобов'язувати їх до тої постави?

Після 35-ти років гіркого досвіду залежности від Москви знаходяться в Польщі люди, які вірять, що продовжаючи й закріплюючи такий стан, можна добитися „демократичної, самоуправної реформи і повного привернення народові його суверенних прав". КПСС відмовляється дати власне це — демократичну самоуправу та привернути суверенні права — російському народові, то як вона може дати це полякам?

Останні події в Польщі, зріст московського тиску на генерального секретаря Станіслава Каню, який мусів уступити зі свого посту і категоричні вимоги Кремля, щоб польські комуністи силою і збройно розправилися з робітниками й усіми іншими свободолюбними елементами ще більше показують, що поляки мусять бути обережними й не вірити в можливості якоюсь ціною купити добру волю Москви. Від нереальних калькуляцій шлях веде до капітуляцій.

УВУ — спадщина...

(Продовження зі стор. 2)

у Мюнхені, в Західній Німеччині. Правно він визнаний баварським урядом і урядом Західньої Німеччини, а разом з тим дипломи видані УВУ признають майже всі університети в Европі, в Америці, Канаді та інших державах.

Коли ми, як українська спільнота у вільному світі, засідаємо в колі вільних народів, коли наші науковці беруть участь у міжнародних наукових з'їздах, коли сотні наших професорів навчають в середніх школах, коледжах і університетах у країнах свого поселення, то значна заслуга в тому УВУ, у якому вони були студентами.

Сучасне покоління, отримавши в спадщині УВУ, як спадщину української Армії, як спадщину діячів Української Народної Республіки і як спадщину українських науковців, журналістів і письменників, мусить завжди мати на увазі:

1) УВУ — це українська висока школа, яка проіснувала 60 років, завдяки великим ентузіястам та ідеалістам — ректорам, деканам та студентам.

2) УВУ — як українська висока школа проіснувала також, завдяки моральним і матеріяльним засобам, що їх давала велика українська громада.

3) УВУ — як українська висока школа має далі існувати так довго, аж у вільній Україні в Києві, Львові та інших містах будуть створені українські вільні університети.

4) УВУ — це українська висока школа, у якій студенти вивчали, вивчають і мають вивчати українську правду, яка ставила і ставить і має ставити українську націю, як націю самостійну, з самостійною українською національною визвольною концепцією, українською самостійною і суверенною державою, з самостійною історією, літературою, культурою, економікою, законодавством і т. д.

5) — це українська висока школа, яка була, є і має бути центром світового українства, наукового життя і тим самим давати доказ невмирущости української нації.

6) УВУ — це українська висока школа, яка давала, дає і має давати українських науковців, професорів, учителів та громадсько-суспільних діячів у країнах поселення нашої спільноти.

7) УВУ — це центр українознавства, у якому мають удосконалювати студенти українську мову, український правопис і тим самим протиставитися своїм знанням московщенню української мови в Україні, а у вільному світі протиставитися чужим мовним і правописним впливам і асиміляції.

Зробивши підсумки, що вже зроблено за 60 років існування УВУ, а що ще маємо зробити, то побачимо, що зроблено багато, але зробити треба ще більше. А це, тому, що живемо в дуже складних обставинах і збайдужінню широкої нашої громади до українського шкільництва. Треба докласти всіх старань, щоб українські школи — від суботніх шкіл і шкіл українознавства почавши, а на УВУ й інших університетах скінчивши, були заповнені українською молоддю. Ті школи треба, де їх ще нема, організувати, а там, де вони є, збільшити кількість учнів і студентів. Пам'ятаймо — УВУ буде існувати, коли будуть існувати українські школи і українські студенти. Українські студенти УВУ — це вклад людського, живого капіталу в національну скарбницю, який нація виплатить усім організаціям відповідною кількістю діячів.

МАРОКАНСЬКІ ОФІЦІЙНІ чинники подали до відома, що їх бойові літаки вперше перелетіли державний кордон з Мавританією „в гарячому переслідуванні" партизан Полісаріо, які напали були й пробували здобути марокканське гарнізонове місто Гуельта Земмур. Гуельта Земмур лежить понад 40 кілометрів від державної грани-ці й партизани подолали ту відстань у бойових і вантажних автах, які постачає Альжир, Лівія та інші прихильники СССР. Тією самою дорогою дістають вони всі інші засоби до ведення боротьби з Марокко. Партизани Полісаріо перебувають постійно на території Мавританії, де вони мають свої бази, переходять вишкіл і звідки нападають на прикордонні оселі в Марокко. Марокканські офіційні чинники підкреслюють, що президент Мавританії Мохаммед Хуна Гайдалля публічно висловлює свою підтримку партизанам; крім цього мавританська охорона кордону така слаба, що в ніякому разі не могла б припинити акції Полісаріо. Тому, згідно з міжнароднім законом і прийнятими нормами, марокканські літаки „в гарячому переслідуванні" ворога, що відступав, перейшли державний кордон.

Замість квітів на могилу

бл. п. Панаса Феденка

письменника, науковця, громадського, політичного діяча, учасника Визвольних Змагань, члена Української Центральної Ради, делеґата й учасника Трудового Конґресу —

50.00 долярів

на ФОНД ПОЛІТИЧНИХ В'ЯЗНІВ через ЗУАДК

зложили

д-р Василь ПАЛІДВОР з дружиною

Синові Покійного д-рові Богданові з Дружиною, висловлюємо щире співчуття.

Замість квітів на свіжу могилу

бл. п. Михайла Крижанівського

складаємо:

25.00 дол. .... на ФУНДАЦІЮ УВУ
25.00 дол. .... на АКЦІЮ „ДІТИ-ДІТЯМ"

Опечаленій Родині висловлюємо найщиріші співчуття.

Наталія ХОМУТ з родиною

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ

УНСоюзу!

ПОДЯКА

Ненадійно і трагічно відішла від нас, 5-го серпня 1981 року, у життя Вічне

наша Найдорожча ДРУЖИНА І МАТИ

бл. п.

ЛІДІЯ з ГОРБАЧЕВСЬКИХ НОСИК

У тяжкій хвилині хочемо подякувати Всім Тим, що причинилися до злагіднення нашого великого горя та болю.

За відвідини Недужої у лічниці та лікарську поміч складаємо сердечну подяку д-рові Степанові Зощукові, Всечеснішим Отцям: Крилош. М. Стефанову, Б. Остаповичеві та о. С. Ґошулякові — дякуємо за відвідини та готовість дати релігійну поміч і за їх святі молитви у намірення недужої, а о. Канцлерові Д-рові Романові Данилюкові за слова потіхи нам і за Святу Літургію.

Тому, що останнім літаком, перед страйком, перевезено Тлінні Останки Покійної до Нюарку в Америці — всі похоронні відправи відбулися лише там, і за справне переведення похорону дякуємо підприємцям: Кардиналові в Торонті та Литвинові в Ірвінґтоні, ЗСА.

Щиросердечна дяка Усім Тим, що так численно взяли участь у Панахидах, Заупокійній Службі Божій, похороні та тризні.

З глибини душі дякуємо всім членам Родини, що нас піддержували у тяжких хвилинах, а це д-р Лідії і Левкові Голінатим та їх доні Марійці і синові Колеві з родиною. Д-рові Петрові і Таїсі Богданським і д-рові Романові Кисілевському та його Достойній Матері за велику поміч у цілому церемоніялі та опіку над нами.

Дякуємо гуртові Чортковян, що явилися віддати останню прислугу мешканці незабутнього Теплого Поділля. Зокрема дякуємо за надзвичайно опрацьоване прощальне слово д-д-рові Степанові Ворохові, колишньому учневі чортківської гімназії.

Паням Ганкевичівним, д-рові Шеґединові та д-рові Омелянові Дерієві дякуємо за участь, а останньому за шляхетний вияв співчуття та за дар на Гарвардський Український Науковий Інститут.

За участь у похороні, Панахиді і тризні дякуємо Вельмишановним Паням: проф. Дарії Каранович, Славі Дутковій, Любі Слоневській, п. Турянським й п. Васічкам, п. Вірі Яворській, О. Муссаковській, п. Ґ. Басляк.

Замісцевим членам Родини, головно з Вінніпеґу: Дарії, Юрієві та Марійці Носикам, Зенові та Евгенові Денекам дякуємо за слова потіхи, а Людмилі Кульчицькій, з далекого Сарселю у Франції — за письмові контакти та за слова повні співчуття у важкій родинній ситуації. Д-рові Романові та Норі Филиповичам з Чікаґо, дякуємо за довгі телефонні розмови та поради.

Всечеснішому пароxові церкви св. Івана Хрестителя о. Ігуменові Михайлові Кучмякові дякуємо за Святу Літургію, Панахиду, за участь у тризні, а головно за дуже змістовну проповідь зі згадкою про цілу династію визначних духовників, як по батькові, так і по матері Покійної. О. Сотрудникові Д. Библову, за Панахиду і слова співчуття.

Безмежне спасибі членам Родини та Друзям, що несли домовину, як в церкві, так і на місці Вічного Спочинку в українському Бавнд Бруку. Всім Тим, що зложили китиці квітів біля домовини, зокрема пані Сяні Мелешкевич з Торонта, що сама у той час втратила Подруга — дякуємо за незвичайно культурний вияв пошани до Покійної.

Тим, що зложили пожертви на Служби Божі, зокрема, за цілорічний пом'яник п. Стоцьким — сердечне Спасибі.

Мґр. І. Манастирському, інж. В. Вацикові та п. В. Лотоцькому за опіку над нами після сумного повороту до Торонта — дякуємо по дружньому, дуже сердечно.

Всечеснішому о. Крилошанинові В. Жолкевичеві за Поминальну Службу Божу й Панахиду в церкві св. Покрови в Торонті у Сороковий День — дякуємо зі згадкою, що саме Він, як парох міста Сянока у воєнний час — брав участь у похороні Батька Покійної Лідії-Марії — сенатора д-ра Антона Горбачевського, що помер там в дорозі на скитальщину.

Хай Всевишній Господь нагородить Вас усіх, згаданих тут й незгаданих за Ваше чутливе серце — Своїми ласками, а праведній душі Покійної хай у Своїй Щедроті — дозволить— бути часто з нами скорбними і осиротілими.

Добродійний концерт...

(*Продовження зі стор. 2*)

— закінчено другу частину. Очарована публіка, серед якої були теж не-українці, нагороджувала кожне виконання рясними оплесками, а після останньої точки програми довготривалою овацією, стоячи, приневолили Бабак і Добрянського до додаткового виступу, в якому вони виконали дуети „Місяць на небі" і „Коли розлучаються двоє". Після концерту була перекуска.

Цей концерт залишив тривкий спогад у приявних і сповнив їх гордістю, що українська спільнота має такі феноменальні таланти. Таким концертом могла б бути горда будь-яка нація у будь-якій столиці світу. Подиву гідна професійність артистів була тільки компліментом один одному. Їх блискучі й невимушені верхи, надзвичайна милозвучність і емоційність їхніх голосів як в індивідуальних виступах, так і в дуетах давали слухачам абсолютну насолоду. Українці Пітсбуржчини і Західньої Пенсильванії вдячні артистам за цей концерт та одночасно оцінюють їхню великодушність, виявлену їх розумінням значення УНК в Пітсбурзькому університеті.

А це значення велике. Воно матиме ті самі виміри, а може й більші, що їх мають у цьому університеті національні кімнати інших, більших і менших, народів: англійців, французів, німців, шведів, греків, поляків, литовців, чехів, росіян і інших. Щодо останніх, то не вони спорудили російську кімнату, а наші брати карпатороси і назвали її „Рашен нешенелиті рум"). У цих кімнатах ведуться курси й семінари, і студенти мають нагоду знайомитись із архітектурним і мистецьким змістом цих кімнат; чимало з них набуває спонуку до збагачення свого знання з історії й культури даного народу. Це свого роду національна рекляма.

Ці кімнати звертають на себе увагу не лише студентів, викладачів, адміністрації університету й ширшого громадянства Пітсбуржчини та Західньої Пельсильванії, але й численних відвідувачів із усіх частин ЗСА, Канади, Европи, СССР і його сателітів, із середземноморських країн і країн Далекого Сходу.

Серед тих відвідувачів є вчені різних галузей науки, професори, студенти, політики тощо. Приїжджають вони до Пітсбурґу як до визначного наукового й промислового осередку Америки і завжди включають у свій плян оглянення національних кімнат. Ґіди спеціяльного університетського відділу для цих кімнат дають відвідувачам інформації про культурний і мистецький зміст кожної національної кімнати. Це часто пов'язується з дальшими питаннями відвідувачів про даний нарід, про його культуру і т. п. І таким чином вони набувають про нього сяке-таке знання, яке іноді спонукує деяких із них до дальших зацікавлень у користь національної справи даного народу. Пересічно 20 тисяч осіб оглядають ці кімнати кожного року. Національні спільноти горді посіданням цих кімнат, бо передають їх своїм нащадкам як дарунок, який завжди нагадує й нагадуватиме їм велику любов їх батьків до рідного народу, до його традиції, його культурних цінностей. Таке саме значення матиме й УНК.

Свідомі цього значення, наші артисти посвятили на ціль цієї кімнати свій талант, труд і час без грошової винагороди. Цей жест гідний великого признання, бо завдяки ньому також друга мета, рівнобіжна з музично-вокальною насолодою слухачів, а саме, фінансовий успіх з концерту, була осягнена.

До успіху імпрези причинився в значній мірі її ініціятор і надхненник д-р Юрій Кишакевич, голова Комітету УНК. Цей ентузіяст справи організував уже раніше кілька імпрез на ціль УНК і часто видає чимало власних грошей на позамісцеві телефони до професійних і торговельно-комерційних осіб з проханням субсидувати ці імпрези. При всіх цих намаганнях приявність численної публіки не була б запевнена, якби до неї не був приклав своєї руки інж. Михайло Комічак, керівник української радіопрограми для Пітсбурґу і суміжних стейтів. Своїми спонукуючими оголошеннями про концерт на цій програмі, підтримуваними уривками награних пісень у виконанні Ренати Бабак і Андрія Добрянського, він посилював зацікавлення і вплинув помітно на бажану присутність читачів.

• • •

До уваги жертволюбних українців у діяспорі: проєкт УНК інж. Калинича давно затверджений властями. Кошти спорудження цієї Кімнати виноситимуть близько 110 тисяч долярів. Досі зібрано 25 тисяч долярів. Адміністрація університету дозволить почати роботу після зібрання повної суми. Українська громада Пітсбуржчини дуже жертвенна, але не багата і не дуже численна. З огляду на вищез'ясоване загальнонаціональне значення УНК в Пітсбурзькому університеті Комітет УНК просить усіх, хто може, жертвувати на цю ціль, щоб допомогти здійснити затверджений плян. Чеки виписувати на: Ukrainian Nationality Room, University of Pitsburgh і слати на адресу: Dr. G. Kyshakevych, 5115 Jenkins Arcade, Pittsburgh, Pa. 15222.

д-р Василь Ящун

Округа УНСоюзу...

(*Продовження зі стор. 1*)

перебіг переговорів в справі злуки УНСоюзу і УБСоюзу. Сказав, що під цю пору та справа є дуже актуальна, бо коли українська громада є поділена, то братькі союзи дають доказ, що тільки об'єднаними силами можна щось осягнути. У заключному слові головний організатор закликав присутніх до співпраці для добра УНСоюзу та всього українського народу.

Після слова головного організатора забрав голос голова Округи Р.Конотопський, який також закликав до об'єднання громади та співпраці, бо всякі непорозуміння не доводять до добра. Слідувала оживлена дискусія, в якій забирали голос В.Шарван, І.Дроздовський, інж. Я.Пришляк, інж. А. Пашківський, д-р В.Дзюба та Р.Конотопський. В дискусії порушено ряд союзових та громадських справ.

Р.Конотопський, закриваючи збори, закликав секретарів та присутніх членів до праці, щоб Округа і в цьому році виконала свою квоту.